

ปุนเถ้ากง : เทพ "เจ้าที่" จีนในสังคมไทย

Bentougong : The Chinese Land God in Thai Society

本头公——泰国社会中的中国土地神

สุรสิทธิ์ อมรวณิชศักดิ์²

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาความเชื่อเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" ในสังคมไทย ใน 4 ประเด็น ดังนี้คือ 1. ชื่อเรียกของเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" 2. รูปลักษณะของเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" 3. ระดับหน้าที่ของเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" และ 4. คำนานเรื่องเล่าเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" ในสังคมไทย จากการศึกษาพบว่า "ปุนเถ้ากง" เป็นเทพ "เจ้าที่" ที่มีความใกล้เคียงกับ เทพเจ้า "ผู้ต่อเจิ้งเฉิน" ของจีน แต่ทั้งนี้บรรพชนชาวจีนในไทยไม่เคยปิดกั้นความเชื่อท้องถิ่นดั้งเดิม หากแต่ยอมรับและปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ เป็นเหตุให้ชื่อเรียกและรูปลักษณะของเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" มีความหลากหลายอยู่มาก ทั้งนี้ยังรวมถึงคำนานเรื่องเล่าของเทพเจ้าองค์นี้อีกด้วย

คำสำคัญ: ปุนเถ้ากง เจ้าที่ ความเชื่อ สังคมไทย

Abstract

This article aims to study Bentougong belief in Thai society in 4 aspects: naming of Bentougong, Bentougong image, Bentougong duties, and Bentougong mythology. The study reveals that Bentougong is recognized as the God of Land which is closely related to the Chinese God "FUDEZHENGSHEN" However, due to the fact that the Chinese ancestors living in Thailand were never against the local beliefs about the God of Land, they indeed accepted and adjusted themselves to these beliefs from time to time. As a result, the name and image of Bentougong tend to be diverse as well as the mythology of Bentougong.

Keywords : Bentougong, Land of God, Faith, Thai society

摘要

本文主要研究泰国社会中的“本头公”信仰的四个方面：一）名称、二）神像、三）职位、四）传说。据研究发现，“本头公”和中国土地神“福德正神”有着密切关系，但是一代代的泰国华人接受并容纳在泰国本土早已信仰的神明与宗教理念，故以泰国社会中“本头公”的名称、神像和传说都非常多样。

关键词：本头公；土地神；信仰；泰国社会

¹ เนื่องจากเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" มีชื่อเรียกหลากหลาย บทความนี้จึงใช้ชื่อเรียกกลางของเทพเจ้าองค์นี้ว่า "ปุนเถ้ากง" หากต้องการอธิบายด้วยศัพท์จีนจะอ่านออกเสียงแบบภาษาจีนกลางว่า "ปิ่น ไถ่วาง" และในกรณีที่จะอ้างอิงถึงศาลเจ้าหรือเทพเจ้า "ปุนเถ้ากง" ที่มีชื่อเรียกเฉพาะ ก็ยังคงใช้ชื่อเรียกเดิมตามที่ชุมชนนั้นเรียกเช่นกัน

² ดร. สุรสิทธิ์ อมรวณิชศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

黄汉坤博士，泰国法政大学人文学院中文系助理教授。

Asst.Prof. Surasit Amornwanitsak, Ph.D., Chinese Department, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University.

地神
地神